

04.10.2006

Kristian Fagerström

taloustutkimus oy

TALOUSTUTKIMUS OY
TOY Research
Reg.No. Y-01147119
VAT No. Fi01147119
<http://www.toy.fi/>

HELSINKI
Lemuntie 9
00510 Helsinki, Finland
Phone +358-(0)9 7585 11
Telefax +358-(0)9 7585 1200
<http://www.toy.fi/>

TURKU
Yliopistonkatu 37 A
20100 Turku, Finland
Phone +358-(0)2 2848 000
Telefax +358-(0)2 2848 028
<http://www.toy.fi/>

TAMPERE
Kuninkaankatu 22 A
33210 Tampere, Finland
Phone +358-(0)3 3141 3100
Telefax +358-(0)3 3141 3141
<http://www.toy.fi/>

Tämä raportti on tarkoitettu yksinomaan toimeksiantajan käyttöön. Raporttia tai osia siitä ei saa edelleen toimittaa tai julkaista missään muodossa ilman tutkimuslaitoksen lupaa ja nimen mainitsemista.

Kalansyöntisuositukset

Telebus, vkot 38-39 / 2006

**Elintarviketurvallisuusvirasto
EVIRA**

Sisällys

	sivu
1. JOHDANTO.....	3
1.1 Kohderyhmä, otanta- ja tutkimusmenetelmä.....	4
1.2 Otoksen koko ja painotus	4
1.3 Haastatteluajankohta ja haastattelijat.....	5
1.4 Tietojen käsittely ja T-testi	5
1.5 Esitetyt kysymykset.....	5
1.6 Raportointi ja vastuuhenkilö.....	6
2. TIIVISTELMÄ TULOXSISTA.....	7
3. KALANSYÖNTISUOSITUKSET.....	8
4. TIETOISUUS SIITÄ, ETTÄ LISÄTIETOA KALANSYÖNTISUOSITUKSISTA SAA EVIRAN KOTISIVUILTA.....	14
5. KALAN SYÖMINEN	16

TELEBUS-TAUSTATIETOKYSYMYKSET

KYSYMYSLOMAKE

ATK-TAULUKOT

LUOTETTAVUUSRAJATAULUKOT

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Johdanto -

1. JOHDANTO

Taloustutkimus Oy on tehnyt tämän **kalansyöntisuositukseen** liittyvän tutkimuksen Elintarviketurvallisuusviraston toimeksiannosta syyskuussa 2006.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten tietoisia suomalaiset ovat viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista liittyen kalan syömiseen. Lisäksi selvitettiin sitä kuinka hyvin kansalaiset tietävät, että lisätietoa aiheesta saa EVIRAn kotisivuilta. Taustaluonteisena kysymyksenä esitettiin myös kalansyönti useuteen liittyvä kysymys.

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Johdanto -

1.1 Kohderyhmä, otanta- ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 15 vuotta täyttäneet suomalaiset Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Valtakunnallinen otos muodostetaan satunnaisotannalla väestörekisterikeskuksen rekisteristä (matkapuhelinnumeroita n. 80 % otoksesta). Tutkimus tehtiin atk-avusteisina puhelinhaastatteluina (CATI=Computer Aided Telephone Interview).

1.2 Otoksen koko ja painotus

Haastattelut tehtiin Telebus-tutkimuksen yhteydessä viikoilla 38 ja 39. Tutkimuksessa haastateltiin yhteensä **1008** henkilöä. Tutkimuksen otos painotettiin iän, sukupuolen ja asuinalueen mukaan kohderyhmää edustavaksi. Otoksen painottamaton ja painotettu rakenne on selvitetty raportin atk-taulukoiden jälkeen ("Absoluuttiset luvut"). Taulukoissa painottamaton n-luku kertoo haastateltujen määrän eri taustaryhmissä ja painotettu N-luku vastaavan populaation tuhansina (.000) henkilöinä.

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Johdanto -

1.3 Haastatteluajankohta ja haastattelijat

Haastattelut tehtiin **20.-21.9.06** ja **27.-28.9.** Haastattelut tehtiin keskitetysti Taloustutkimus Oy:n valvotusta puhelinhaastattelukeskuksesta Helsingistä, ja haastattelutyöhön osallistui ensimmäisellä kierroksella 46 ja toisella kierroksella 62 Taloustutkimus Oy:n tutkimushaastattelijaa.

1.4 Tietojen käsittely ja T-testi

Atk-tulostus on tehty Taloustutkimus Oy:n laitteistoilla ja ohjelmistoilla. Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla poikkeako tulos muista vastaajista enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Tähti (*) luvun vieressä osoittaa, että ero on tilastollisesti merkitsevä.

1.5 Esitetyt kysymykset

Toimeksiantoon sisältyneet kysymykset sekä käytettävissä olevat taustatietokysymykset ovat erillisen pdf-raportin liitteinä.

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Johdanto -

1.6 Raportointi ja vastuhenkilö

Tutkimus on raportoitu tekstiivistelmänä, graafisina kuvioina ja taulukoina (pdf-raportin liitteinä). Tutkimuksen toteutuksesta Taloustutkimuksessa vastaa tutkimuspäällikkö Kristian Fagerström.

Telebus-tutkimus tehdään joka viikko. Tutkimusaineisto säilytetään ja on käytettävissä lisätulostuksiin kahden vuoden ajan raportointipäivästä.

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Tiivistelmä tuloksista -

2. TIIVISTELMÄ TULOKSISTA

- Parhaiten suomalaisten tietävät suosituksesta, jossa kalaa tulisi syödä vähintään kaksi kertaa viikossa. Melko hyvin suomalaiset ovat tietoisia myös siitä, että kalaa tulisi syödä vaihdellen eri kalalajeja sekä siitä, että Itämeren kaloista erityisesti silakka ja lohi keräävät dioksiineja. Harvimminkin suomalaiset tietävät, että kala nahan poistamisella vähentää dioksiinien saantia. Vanhemmat ihmiset ovat selvästi tietoisempia viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista. Samoin naiset ja kalaa useimmin syövät ovat yleisesti ottaen tietoisempia näistä asioista.
- Hieman harvempi kuin joka kolmas suomalainen tietää, että lisätietoja kalasta ja syöntisuosituksista saa Elintarviketurvallisuusviraston kotisivuilta (www.evira.fi).
- Suomalaisista kolme neljäsosaa syö kalaa vähintään kerran viikossa. Ikäihmiset syövät kalaa selvästi useammin kuin nuorempaa polvea edustavat.

KALANSYÖNTISUOSITUKSET - Tutkimustulokset -

3. KALANSYÖNTISUOSITUKSET

Aluksi vastaajille (n=1008) lueteltiin satunnaisessa järjestyksessä kaikkiaan 12 viranomaisten antamaa suositusta ja tietoa liittyen kalan syömiseen ja kysyttiin:

*(”Luettelen teille seuraavaksi yksitellen joitakin viranomaisten antamia suosituksia ja tietoja liittyen kalan syömiseen.) **Kertokaa jokaisen kohdalla, oletteko tietoinen tästä suosituksesta tai tiedosta vaiko ette?”***

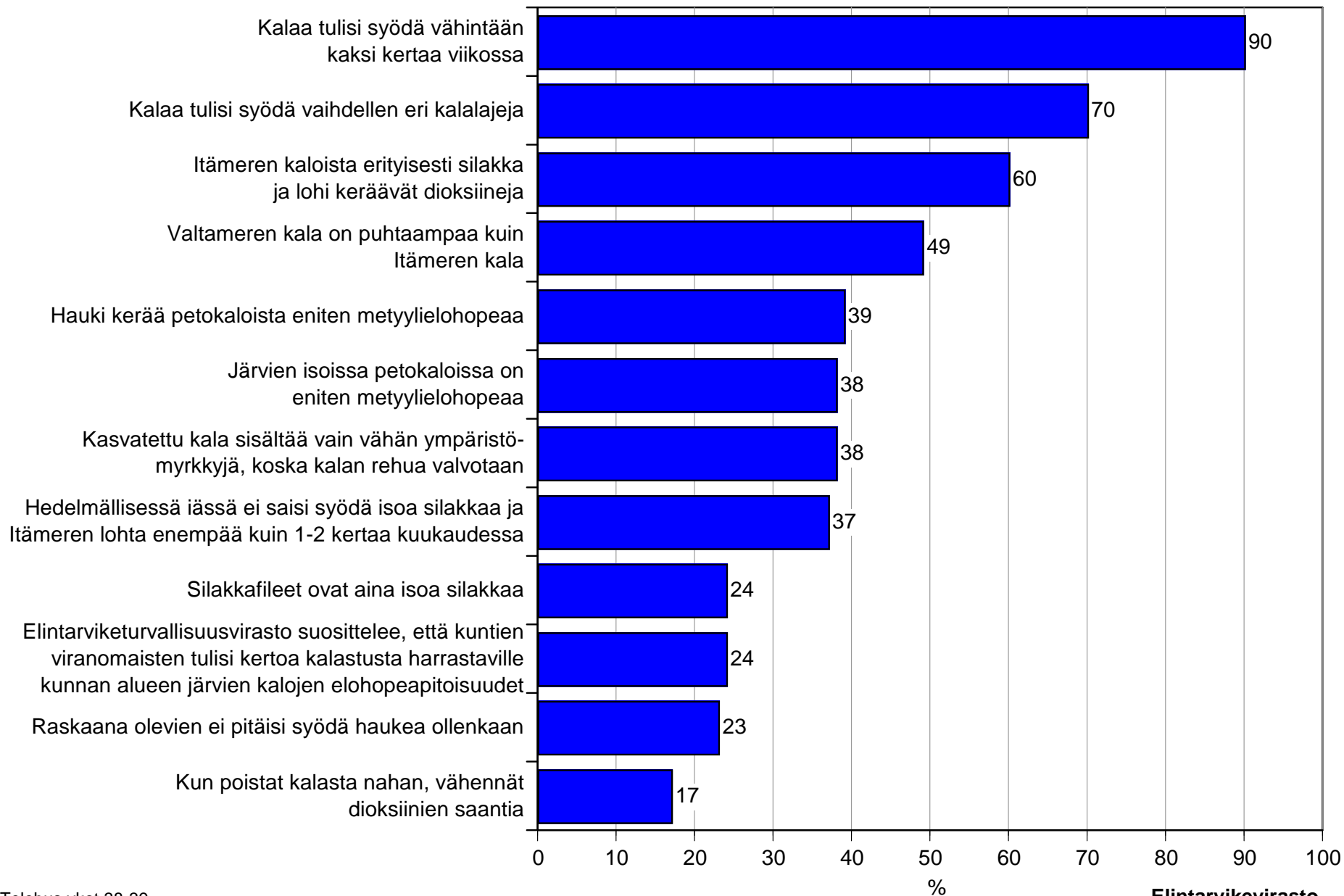
KALANSYÖNTI SUOSITUKSET

- Tutkimustulokset -

- Valtaosa (90 %) suomalaisista tietää, että kalaa tulisi syödä vähintään kaksi kertaa viikossa. Useimmat (70 %) ovat tietoisia myös siitä, että kalaa tulisi syödä vaihdellen eri kalalajeja sekä myös siitä, että Itämeren kaloista erityisesti silakka ja lohi keräävät dioksiineja. Joka toinen (49 %) tutkimukseen vastannut sanoo tietävänsä, että valtameren kala on puhtaampaa kuin Itämeren kala.
- Kaikkein harvimminkin suomalaiset ovat tietoisia siitä, että kala nahan poistamisella vähentää dioksiinien saantia. Vain viidennes (17 %) on tietoinen tästä asiasta. Miltei yhtä harvoin (23 % tietoisia) ollaan tietoisia siitä, että raskaana olevien ei tulisi syödä haukea ollenkaan, ja/tai siitä, että Evira suosittelee, että kuntien viranomaisten tulisi kertoa kalastusharrastajille kunnan alueen järvien kalojen elohopeapitoisuudet (24 % tietoisia). Yhtä harvoin (24 % tietoisia) ollaan tietoisia myös siitä, että silakkafileet ovat aina isoa silakkaa.
- Taustaryhmittäin tarkasteltuna on havaittavissa, että mitä vanhempi ihminen on kyseessä, sitä paremmin tiedetään näistä suosituksista. Vanhimmat vastaajat tietävät mm. selvästi muita vastaajia useammin sen, että silakkafileet ovat aina isoa silakkaa sekä sen, että järvien isot petokalat ja erityisesti hauki kerää eniten metyylielohopeaa. Vanhemmat vastaajat ovat selvästi keskimääräistä tietoisempia myös siitä, että nahan poistamisella voi vähentää dioksiinien saantia.
- Naisten ja miesten tietoisuuden välillä on myös eroja. Miehet tietävät naisia useammin, että järvien isot petokalat ja erityisesti hauki keräävät eniten metyylielohopeaa sekä myös sen, että valtameren kala on Itämeren kalaa puhtaampaa. Muutoin naiset ovat pääosin tietoisempia eri suosituksista. Naiset tietävät miehiä useammin etenkin sen, että hedelmällisessä iässä ei tulisi syödä isoa silakkaa ja Itämerenlohta enempää kuin 1-2 kertaa kuukaudessa sekä myös sen, että raskaana olevien ei tulisi syödä haukea lainkaan.
- Myös kalaa kaikkein useimmin syövät ovat selvästi tietoisempia eri suosituksista ja asioista liittyen kalansyöntiin. Vastaavasti ne, jotka eivät syö kalaa lainkaan tai syövät sitä vain harvoin eivät ole yhtä tietoisia viranomaisten suosituksista.

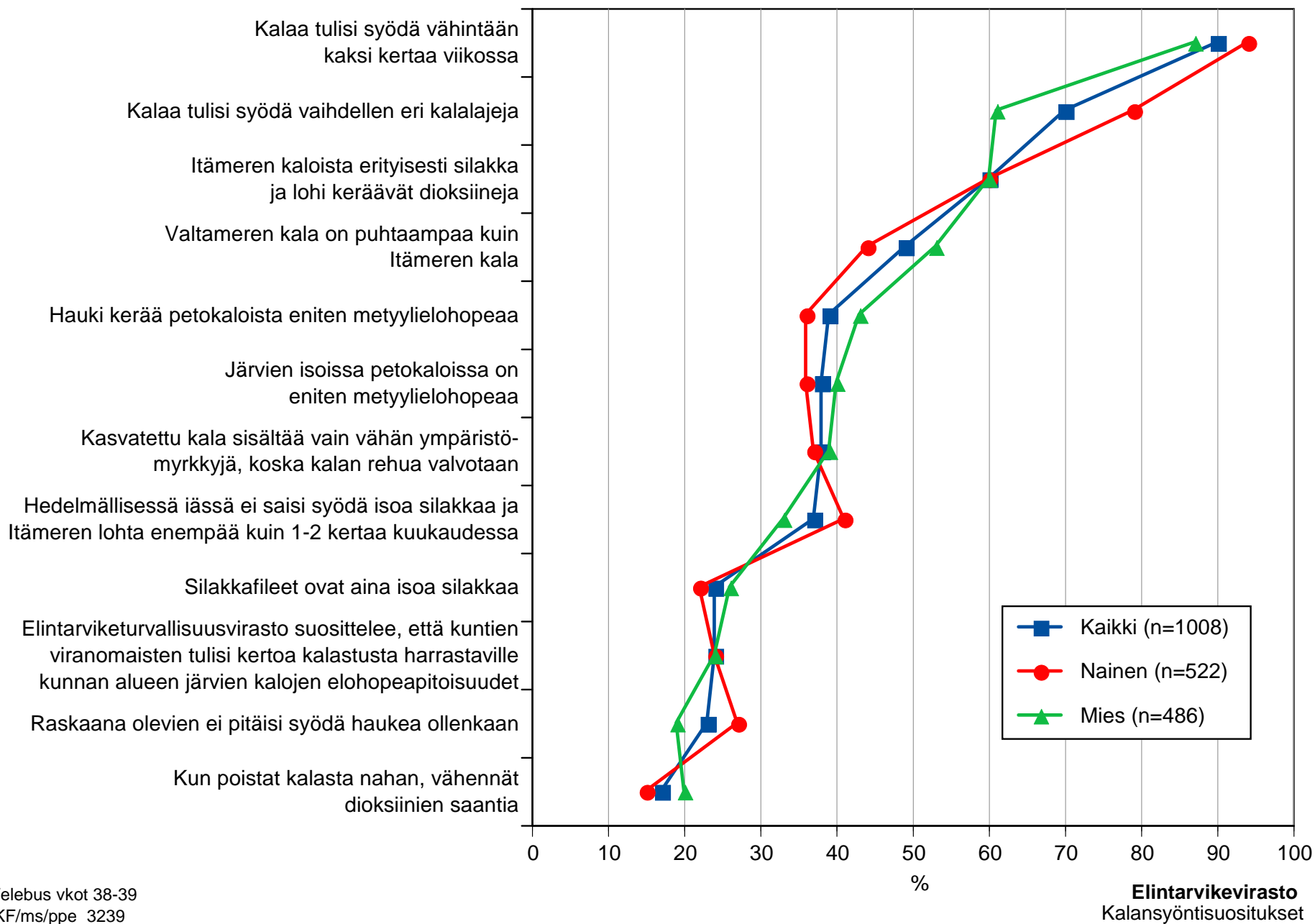
Tietoisuus viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista 1(4)

n = Kaikki vastaajat

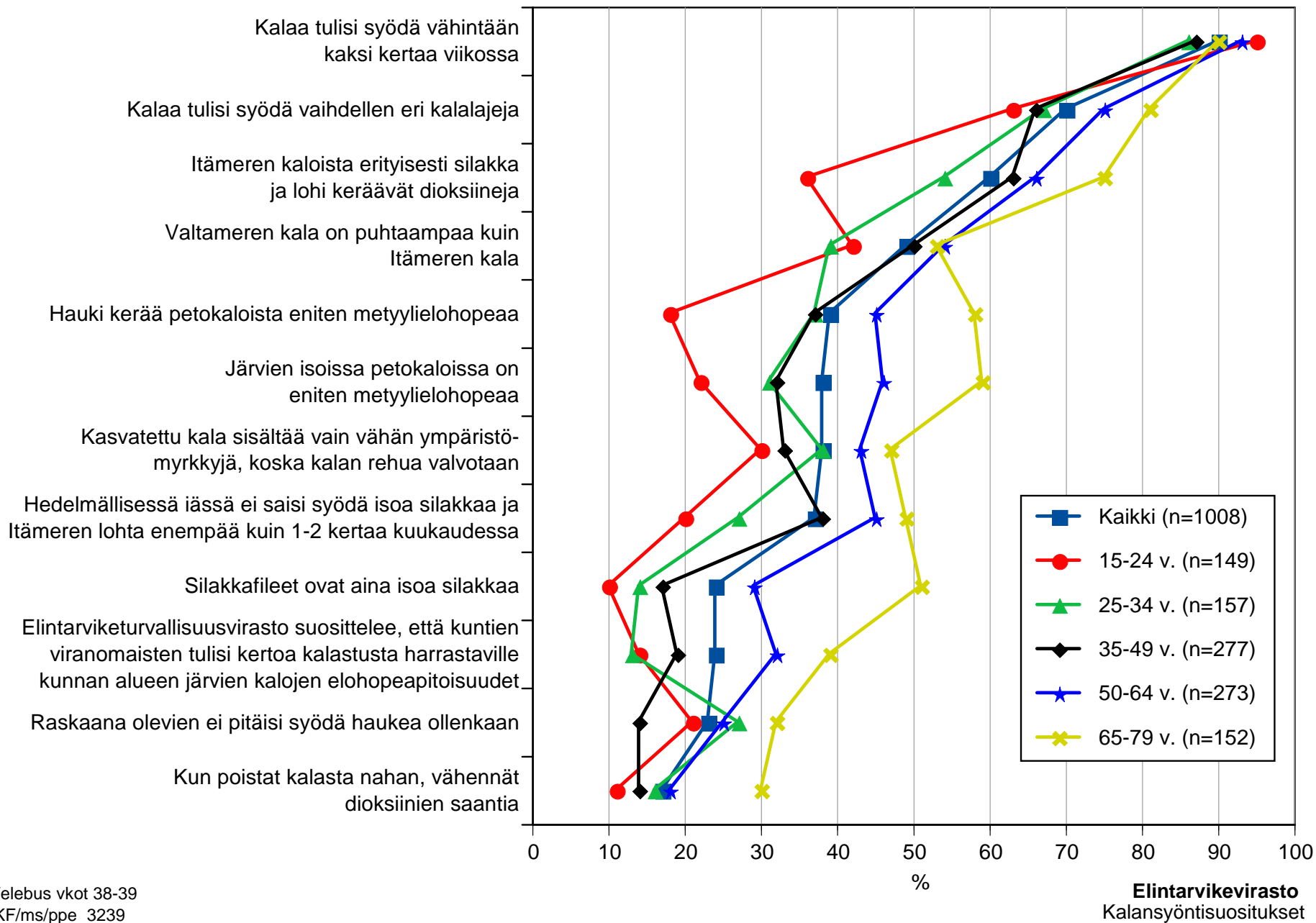
Tietoisuus viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista 2(4)

n = Kaikki vastaajat

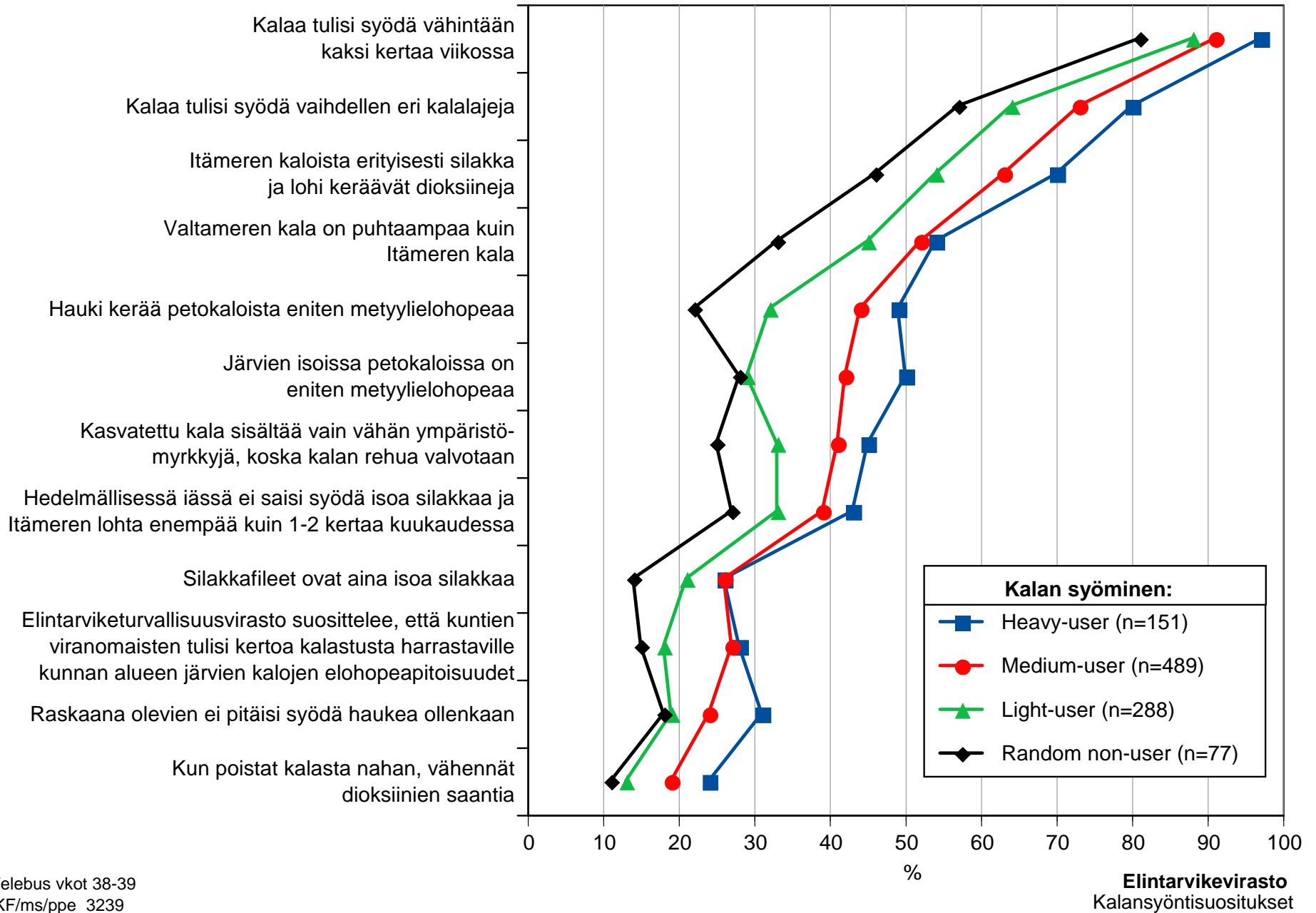
Tietoisuus viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista 3(4)

n = Kaikki vastaajat

Tietoisuus viranomaisten antamista suosituksista ja tiedoista 4(4)

n = Kaikki vastaajat

KALANSYÖNTISUOSITUKSET - Tutkimustulokset -

4. TIETOISUUS SIITÄ, ETTÄ LISÄTIETOA KALANSYÖNTISUOSITUKSISTA SAA EVIRAN KOTISIVUILTA

Vastaajilta (n=1008) kysyttiin seuraavaksi:

”Entä, tiedättekö, että lisätietoa kalasta ja kalan syöntisuosituksista saa Elintarviketurvallisuusviraston eli EVIRA:n kotisivulta: www.evira.fi?”

KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Tutkimustulokset -

- Hieman harvempi kuin joka kolmas (31 %) 15-79-vuotias suomalainen tietää, että lisätietoja kalasta ja syöntisuosituksista saa Elintarviketurvallisuusviraston kotisivuilta (www.evira.fi). Keskimääräistä useammin tietoisia tästä ovat naiset, 50 vuotta täyttäneet sekä ne, jotka asuvat pienemmällä paikkakunnilla (alle 10.000 asukasta). Kaikkein harvimmin asiasta tietävät puolestaan nuorinta ikäluokkaa edustavat (15-24 vuotta).

KALANSYÖNTISUOSITUKSET - Tutkimustulokset -

5. KALAN SYÖMINEN

Taustaluonteisena kysymyksenä vastaajilta (n=1008) tiedusteltiin lopuksi:

”Miten usein te itse syötte kalaa missä tahansa muodossa?”

Asteikko:

- 1) Päivittäin tai lähes päivittäin (heavy-user)
- 2) Kerran viikossa (medium-user)
- 3) 2-3 kertaa kuukaudessa (light-user)
- 4) Kerran kuukaudessa (random-user)
- 5) Harvemmin (non-user)
- 6) Ei koskaan

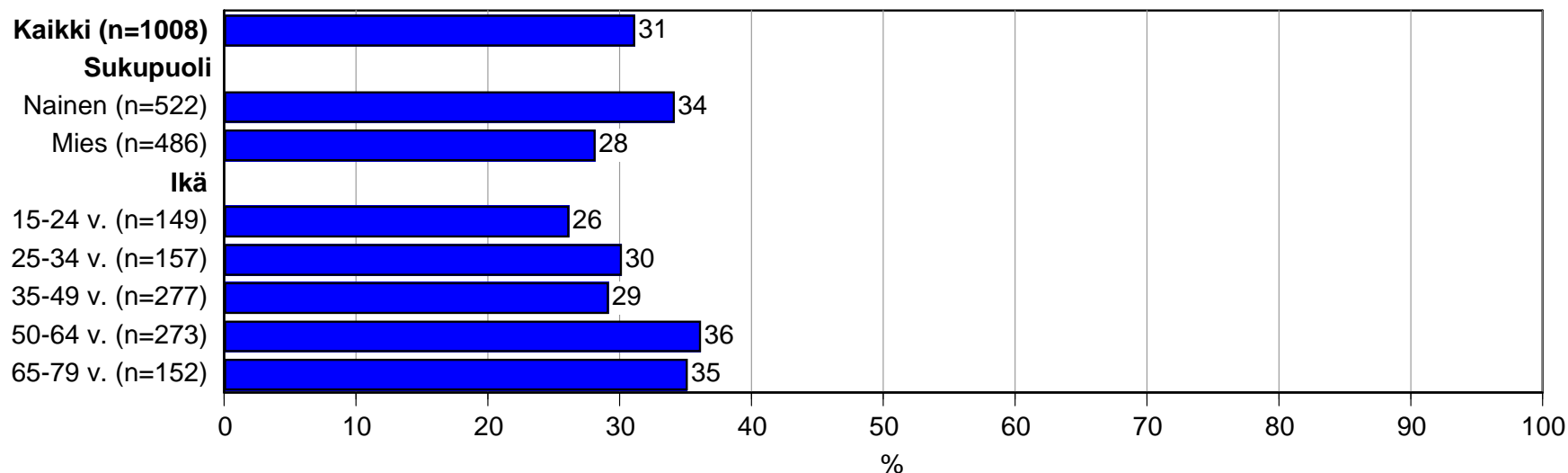
KALANSYÖNTISUOSITUKSET

- Tutkimustulokset -

- 15 % vastaajista syö kalaa päivittäin tai lähes päivittäin (missä tahansa muodossa). Vähintään kerran viikossa kalaa syöviä on kolme neljäsosaa (74 %) kaikista vastanneista. 2-3 kertaa kuukaudessa kalaa syöviä on puolestaan noin viidennes (21 %) suomalaisista. 12 % suomalaisista syö kalaa kerran kuukaudessa tai tätä harvemmin. Vain hyvin harva (3 %) ei syö kalaa lainkaan. Kalansyöminen lisääntyy tulosten mukaan selvästi iän karttuessa, ikäihmisistä (65-79 vuotta) peräti kahdeksan kymmenestä syö kalaa vähintään kerran viikossa, kun taas nuorimissa ikäluokissa kalaa syödään selvästi harvemmin.

Tietoisuus siitä, että lisätietoja kalasta ja kalan syöntisuosituksista saa EVIRA:n kotisivuilta

n = Kaikki vastaajat

Kalansyöntiuseus

n = Kaikki vastaajat

